

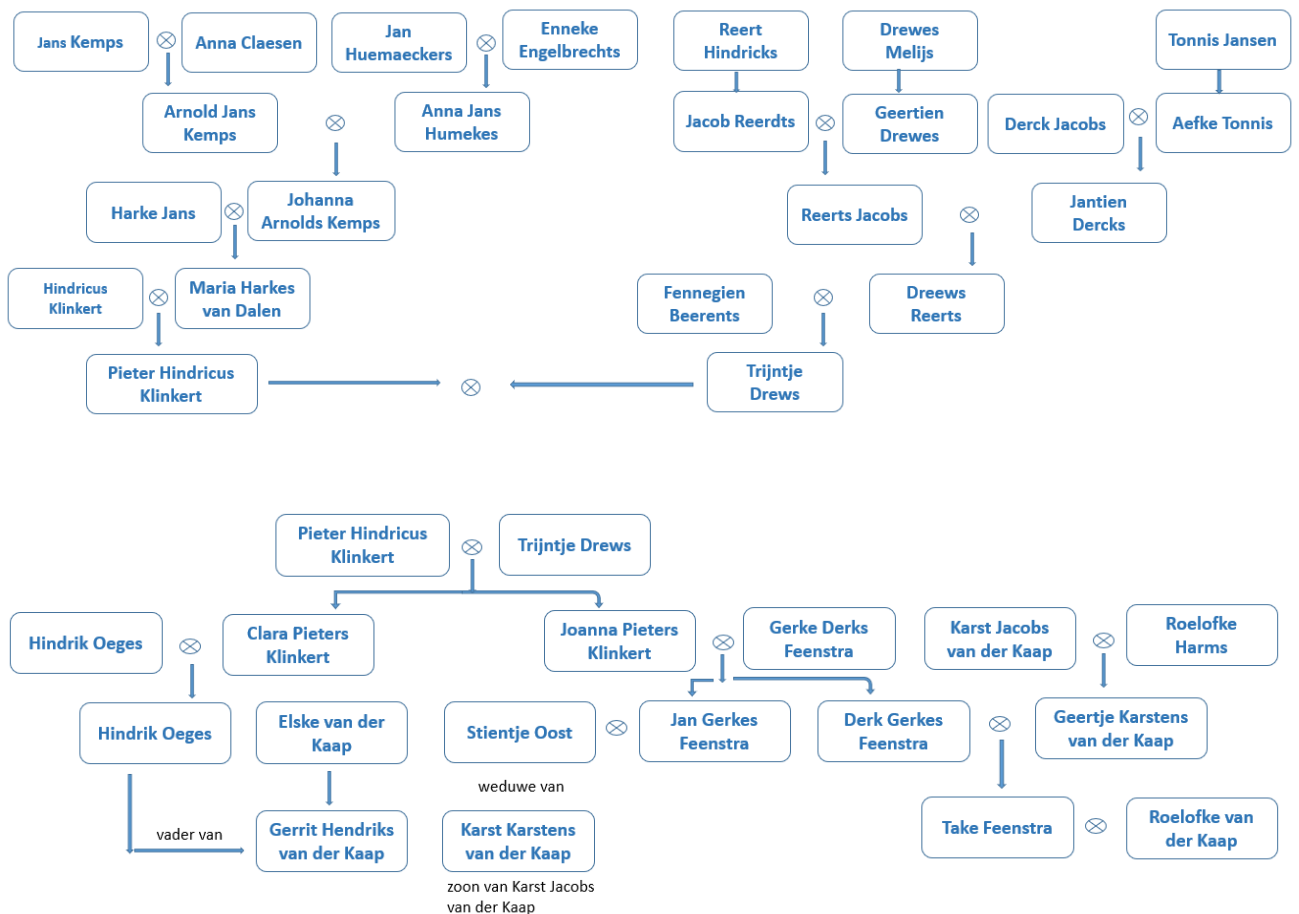
Nazaten van Hindrik Oeges Klinkert

Zijn kind heeft hij nooit gezien, die stierf namelijk voor hij geboren werd. Geen van zijn nazaten draagt nog zijn achternaam, een naam die hij zelf nooit heeft gehad, Klinkert. We hebben het over Hindrik Oeges, getrouwd met Clara Klinkert.

Hindrik Oeges werd geboren in of rond 1770 in Augustinusga of Leek en hij stierf kort voor 19 december 1796. Hij trouwde met Clara Pieters Klinkert, gedoopt op 9 februari 1766 in Tolbert en overleden op 4 januari 1848 in Tolbert. Een achternaam heeft nooit gehad.

Hun zoon, die werd geboren kort na zijn vaders dood, werd naar zijn vader Hendrik Oeges genoemd. Van zijn moeder kreeg hij de achternaam Klinkert. Hij kreeg een zoon, Gerrit Hendriks, die de achternaam van zijn moeder, Elske van der Kaap kreeg omdat hij niet met haar getrouwd was. Zijn enige andere zoon, bij Anna Tuinman werd geboren op 27 september 1839, maar stierf op driejarige leeftijd, op 2 januari 1843 in Tolbert.

Hoewel Hindrik en Anna via hun dochters diverse nazaten kregen is er daarom niemand die de achternaam Klinkert draagt.

Hindrik Oeges Klinkert

Hendrik Oeges Klinkert werd geboren op 29 december 1796 en werd gedoopt op 5 februari 1797. Hij stierf op 9 juni 1846 in Leek (Tolbert). Zijn moeder Clara was de dochter van Pieter Hendriks Klinkert (gedoopt op 5 februari 1728 in Groningen) en Trijntien Drewes (gedoopt op 28 maart 1728 in Groningen en overleden in maart 1806 in Tolbert), dochter van Dreews Reerts en Fenneghjen Beerents. Pieter en Trijntien trouwden op 6 maart 1749 in Groningen.

Pieter Hendriks Klinkert was de zoon van Hendrik Klinkert, gedoopt in Tolbert rond 1695 en Maria Harkes van Dalen (getrouwd op 13 oktober 1725 in Groningen). Maria werd gedoopt op 23 mei 1700 (waarschijnlijk is zij, net als haar broer Arnoldus, drie jaar eerder, geboren Arnoldus, in de Sledemenerstraat in Groningen) en stierf op 4 mei 1778 in Groningen. Zij was een dochter van Harke Jans, geboren rond 1650 in Niekerk en Johanna Arnolds Kemps, geboren in 1654 in Hasselt. Harke en Johanna trouwden op 8 mei 1689 in Groningen.

Hendrik Oeges was naar alle waarschijnlijkheid de vader van Gerrit Hendriks van der Kaap, de zoon van Elske van der Kaap met wie hij een kortere of langere relatie heeft gehad.¹ Gerrit Hendriks werd geboren op 18 december 1821 's ochtends om vier uur op nummer 115 in Zevenhuizen. Een jaar na diens geboorte trouwde zijn vader, op 21 december 1822, met Anna Jans Tuinman, geboren te Zuidhorn op 31 januari 1801, gedoopt aldaar op 28 februari 1801, overleden te Zuidhorn op 1 juni 1885 (84 jaar oud), dochter van Jan Harms Sijbolts Tuinman en Riemke Feikes. Uit dit huwelijk:

- Klara Hendriks Klinkert (dienstmaagd), geboren op 2 mei 1823 in Midwolde. Getrouwd op 25 mei 1850 met Klaas Keizer/ Klaas Christiaan Keizer (schoenmakersknecht, dagloner), geboren op 27 februari 1825, overleden op 26 mei 1921 in Grijpskerk, zoon van Christiaan Keizer (stedelijk kommissie) en Hendrika Klaassens van Houten (vroedvrouw). Uit dit huwelijk:
  - Christiaan Keizer, geboren in 1850 in Burum gemeente Kollumerland. Getrouwd op vrijdag 9 oktober 1874 met Antje van der Ploeg, geboren in Burum dochter van Trijntje Matheus van der Ploeg. Uit dit huwelijk:
    - Klara Keizer (dienstmeid), geboren op 12 september 1873 in Kommerzijl. Getrouwd op zaterdag 23 april 1910 te Leek met Geert van der Slacht (schipper), geboren op 30 augustus 1863 in Sebaldeburen en overleden op woensdag 8 november 1950 in Groningen, (weduwnaar van Jantje Gorter), zoon van Sjoert van der Slacht en Fettje Rienks Dijks (wettiging van één kind). Alleen de laatste twee van de volgende kinderen waren van Geert van der Slacht. Uit dit huwelijk:
      - Christiaan Keizer, geboren op 9 februari 1895 in Kommerzijl, gemeente Oldehove. Op 14 februari 1918 erkend door Klara die dan in Leek woont.
      - Antje Keizer, geboren op 21 oktober 1900 in Kommerzijl, gemeente Oldehove. Door haar moeder op 31 augustus 1920 in Oldenhove erkend als het hare. Getrouwd op 9 oktober 1920 met Ubel Kragt uit

---

¹ Zie het hoofdstuk over Elske en Gerrit Hendriks van der Kaap.

Ruigezand (gemeente Oldehove), geboren op woensdag 7 december 1898, zoon van Pieter Kragt en Bouwina Casemier.

- Tamme Keijzer, geboren op 11 september 1904 in Kommerzijk gemeente Oldehove, overleden op 29 april 1905 in Noordhorn.
- Geertruida van der Slacht, geboren op zaterdag 28 september 1912 in Oostwold gemeente Leek, overleden op 25 januari 1996 (begraven in Groningen). Getrouwd op 16 juni 1938 in Groningen met Dienko Lubben, geboren op 31 maart 1905, overleden op 5 juli 1975 (begraven in Groningen), zoon van Folkert Lubben (olieslagersknecht) en Jantje Bleeker.
- Klaas van der Slacht (schipper), geboren op 6 januari 1906. Getrouwd op 14 juli 1927 in Groningen met Boukje Bruinsma, geboren op 28 juni 1909 in Hoogezand, dochter van Alle Bruinsma (binnenschipper) en Jinke Wagt.

Geert was eerder, op 14 mei 1898 in Grijpskerk, getrouwd met Jantje Gorter, geboren op 21 maart 1877 in Zuidhorn. Zij hadden twee kinderen, Sjoerd en Lieuwe.

- Trientje Keijzer (dienstmeid), geboren op 28 maart 1875 in Kommerzijk (Grijpskerk), overleden op 27 juli 1937 in Groningen. Getrouwd (1) op 21 februari 1896 te Oldehove met Heilke van Dijk en (2) op 5 september 1918 te Groningen met Roelf Kamminga (fabrieksarbeider), overleden op 27 oktober 1938 in Groningen, zoon van Jan Kamminga en Trientje Cordes. Uit het huwelijk van Trientje en Heilke:
  - Christiaan van Dijk, geboren op 1 oktober 1897 in Kommerzijk.
  - Christiaan van Dijk, geboren op 30 april 1899 in Kommerzijk, overleden op 19 februari 1901 in Kommerzijk.
  - Pieterke van Dijk, geboren op 12 november 1900 in Kommerzijk, overleden op 12 mei 1964 in Kruiningen. Getrouwd op 5 september 1924 in Middelburg met Marcus Pieterse (koopman), geboren op 22 december 1901 in Kruiningen, overleden op 8 februari 1984, zoon van Pieter Pieterse (veldarbeider) en Hendrika van de Velde. Pieter is (2) getrouwd met J.W. Meijer.
  - Antje van Dijk, geboren op 22 januari 1906 in Kommerzijk. Getrouwd op 11 mei 1933 in Bergen op Zoom met Huibrecht Lindhout (verpleger), geboren op 25 januari 1906 in Oud Vossemeer, zoon van Cornelis Lindhout en Anna Maria Meerman.
  - Geertruida van Dijk, geboren op 21 augustus 1912 in Grijpskerk.
  - Klazina Frederika van Dijk, geboren op 28 augustus 1915 in Groningen. Getrouwd op 5 december 1938 in Groningen met Dirk Schaafsma (magazijnbediende), geboren op 15 februari 1917 in

Groningen, zoon van Lieuwe Schaafsma (los arbeider) en Stientje Jans.

Uit het huwelijk van Trientje en Roelf:

- Jan Christiaan Ali Kamminga (slager), geboren in 1919/20. Getrouwd op 30 juni 1941 in Groningen met Hendrika Fennechina Kuilman, geboren in 1920/21, zoon van Hendrik Kuilman (magazijnknecht) en Fennechien van der Woude.
- Klaas Keijzer (landarbeider). Geboren op 22 september 1876 in Kommerzijl (Grijpskerk) en overleden op dinsdag 16 januari 1940. Getrouwd op 10 mei 1902 te Grijpskerk met Jantje Hoek (dienstbode), geboren in 1878/79 in Kommerzijl, dochter van Klaas Hoek en Reinje Reker. Uit dit huwelijk:
  - Klaas Keijzer, geboren op 7 december 1904 in Ruigezand (Oldehove).
  - Anne Keijzer, geboren op 25 december 1906 in Niehove (Oldehove), overleden op 18 juli 1908 in Niehove.
  - Reintje Keijzer, geboren op 2 april 1910 in Niehove.
- Grietje Keijzer, geboren op 24 december 1886 in Niezijl (Grijpskerk), overleden op 21 juli 1953 in Bedum. Getrouwd op 15 mei 1915 te Oldehove met Daniel Hoogstra (koopman), geboren op 26 februari 1876 in Adorp, overleden op 5 juli 1947 in Middelstum, zoon van Jurjen Hoogstra en Hillechien Goedhuis.
  - Berendina Keijzer, geboren op 29 januari 1912 in Oldehove, overleden op 14 juli 1984 in Zuidlaren. Zij was een natuurlijke dochter van Grietje, maar kreeg op 15 november 1916 de naam Hoogstra. Getrouwd op 11 oktober 1930 in Middelstum met Marten Lijnema (veldarbeider, winkelier), geboren op 16 maart 1910, gefusilleerd door de Duitsers op 16 mei 1944 in Overveen (Bloemendaal), zoon van Pieter Lijnema (veldarbeider) en Pieterke Wiersma. Berendina trouwde op 18 juli 1948 in Kantens met Henderikus Gisolf, geboren op 12 mei 1911 in Oldehove, overleden op 28 juli 1979, zoon van Jan Gisolf en Janke Westra. Uit het huwelijk van Berendina en Henderikus:
    - Grietje Gisolf.
    - Jan Gisolf. Relatie met Irma.
    - Janke Gisolf.

Daniel was eerder, op 8 september 1900 in Middelstum getrouwd met Ida Stavenga (een levenloze dochter) en op 17 mei 1902 in Uithuizen met Geertruida Smit (drie kinderen).

- Frederika Keijzer (dienstbode), geboren op 31 augustus 1888 in Niezijl. Getrouwd op 25 mei 1907 te Oldehove met Meindert van der Weg (timmermansknecht), geboren op 12 januari 1883 in Gerkesklooster, overleden op 26 juni 1947 in Smallingerland, zoon van Feddrik van der Weg en Jitske Veenstra (winkeliersche). Uit dit huwelijk:
  - Feddrik van der Weg, geboren op 13 september 1908 in Burum. Getrouwd op 15 mei 1937 met Johanna Kuperus, geboren in 1914/1915 in Drachten, dochter van Wobbe Kuperus en Tetje de Vries.
  - Christina van der Weg, geboren op 9 december 1909 in Burum. Getrouwd op 7 december 1929 in Smallingerland met Auke Dootjes, geboren in 1906/07 in Boelenslaan, zoon van Bauke Dootjes en Sjoukje Tuinstra.
  - Jitske van der Weg, geboren op 27 oktober 1911 in Burum. Getrouwd op 27 mei 1933 in Smallingerland met Oeds Kperus, geboren in 1904/05 in Drachten, zoon van Wobbe Kuperus en Tetje de Vries.
  - Antje van der Weg, geboren op 26 september 1914 in Burum, overleden op 21 november 1951 in Breda. Getrouwd met Hemmo Marinus Kreekel.
  - Klaas van der Weg (rijwielhersteller), geboren in 1918/1919 in Drachten. Getrouwd op 22 juli 1939 in Smallingerland met Jantje Hetebrij, geboren in 1916/1917 in Steenwijkerwold, dochter van Hendrik Hetebrij (kleermaker) en Aaltje Hooemoedt.
  - Eeuwke van der Weg (dienstbode), geboren in 1919/20, overleden op 10 augustus 1951 in Drachten. Ongehuwd.
- Frederik Keijzer (machinist), geboren op 5 juni 1890 in Kommerzijl (Oldehove), overleden op 7 oktober 1957 in Zuidhorn. Getrouwd op 26 april 1913 te Marum met Eltje Koekoek, geboren op 5 oktober 1887 in Marum, dochter van Jan Koekoek (timmerman) en Grietje de Vries. Uit dit huwelijk:
  - Antje Keijzer, geboren op 6 september 1915 in Leek.
- Hendrik Keijzer, geboren in 1852 en overleden voor 1856.
- Berend Klaazes Keijzer, geboren op 24 februari 1855 en overleden in 1856.
- Berend Keijzer (schoenmaker), geboren in 1856. Getrouwd (1) op 26 februari 1887 in Grijpskerk met Aagtje Davids Renkema, geboren op 14 augustus 1861 in Oldekerk en overleden op 7 juni 1889 in Garrelswear (gem. Loppersum), dochter van David Willems Renkema (boerenknecht/arbeider/landbouwer/veehouder) en Pieterke Willems Pera en getrouwd (2) op 8 juni 1892 te (GR) Loppersum met Aaltje Lubbers, geboren in 1852 in Wirdum, overleden op 12 februari 1925. Berend trouwde (3) op 25 februari 1926 met Jakobje Aalfs, geboren op 22 november 1860 in Bedum, overleden op 14 april 1952, dochter van Goossen Aalfs en Kun Rijkens. Uit het huwelijk met Aagtje Renkema:

- Clara Keijzer², geboren op 24 februari 1888 in Loppersum, overleden in 1970. Getrouwd op 9 februari 1910 in de V.S. (South Holland, Illinois) met Johannes Overbeek. Clara vertrok in 1907 met haar oom Klaas Renkema naar de V.S. Uit dit huwelijk:
  - Jacob Bernard Overbeek, geboren op 27 januari 1912 in Iowa City, overleden op 17 september 1994 in Lansing, Cook (Illinois). Getrouwd met Georgina Magee. Uit dit huwelijk:
    - George Bernard Overbeek
  - Agnes Overbeek, geboren op 30 oktober, overleden op 14 maart 2009 in Rantoul, Champaign. Getrouwd met Antony Santoro, zoon van Joseph Santoro en Marie Damore. Uit dit huwelijk:
    - Gloria Elaine Santoro, geboren in 1934 in Cook, Illinois, overleden op 3 februari 2006. Getrouwd met Richard Rae Hunt, zoon van George Laurence Hunt en Lillian Soika. Uit dit huwelijk:
      - Nancy Lee Hunt. Getrouwd met Donald Elliott Raikes, zoon van Arlen Dean Raikes en Joy Carolyn Cummings.
    - Patricia Lou Santoro, geboren rond 1937.
  - Adrienne Overbeek, geboren op 5 september 1915 in Illinois, overleden op 17 januari 1933 in Elmhurst. Getrouwd met Cornelius Venhuizen, zoon van Reiner Venhuizen en Jantje Folgers. Cornelius was een neef van John Wesley Folgers.³
  - Florence Overbeek, geboren op 7 mei 1919 in Chicago, overleden op 18 december 1992 in Friendship, Adams. Getrouwd met John Wesley (Jack) Folgers, geboren op 28 april 1917 in Illinois, overleden op 5 december 1988 in Friendship, Adams (Wisconsin), zoon van Klaas Folgers (Usquert) en Sara Elisabeth Cornelia Auwerda. Uit dit huwelijk:
    - Wesley Folgers, geboren op 1 juli 1935 in Berwyn, Illinois, overleden op 21 juni 2008. Getrouwd op 4 maart 1955 in Cook County met MaryLou Dykstra, dochter van Louis Dykstra en Jane Esther Takens. Uit dit huwelijk:
      - Debra Folgers (St Anne).
      - David Folgers (Orland Park)
      - Douglas Folgers (Long Island). Getrouwd met Laura. Uit dit huwelijk:
        - Jordan Folgers.
        - Carissa Folgers.
        - Jenna Folgers.

² <https://www.genealogy.com/ftm/r/a/i/Donald-Elliott-Raikes/WEBSITE-0001/UHP-0075.html>

³ <https://dutchconnections.files.wordpress.com/2012/11/folgers-klaasens.pdf>

- Daniel Folgers (Mokena), geboren op 1 maart 1962. Getrouwd met Tamara, geboren in 1962.

Hij was de oprichter van Folgers Flag and Decorating, Inc. in Blue Island, IL, eigenaar van G. B. Feld in Mokena and Associated Attractions in Chicago.

Wesley Folgers.

- John Folgers (Orland Park), geboren rond 1942. Getrouwd met Patricia Olszewski.
- Bernard Richard Overbeek, geboren op 17 november 1921, overleden op 3 december 1985 in Hollywood. Getrouwd met Lucille. Uit dit huwelijk:
  - Barbara Overbeek.
  - Joseph Overbeek.
- Evelyn Clare Overbeek, geboren op 23 juni 1926 in Illinois, overleden op 3 november 2001/2002 in Glendale, Maricopa (Arizona). Getrouwd met Herman Drenth. Uit dit huwelijk:
  - Gregory Drenth, geboren op 30 maart 1955 in Cicero (Illinois), overleden op 7 april 2003 in Glendale (Arizona). Gregory was militair. Getrouwd met Diane. Uit dit huwelijk:
    - Sean Thomas Drenth, geboren in 1976, overleden op 18 oktober 2010 in Phoenix. Hij was een 'police sergeant' in Phoenix en stierf door geweld.⁴

Sean Drenth.

- Donald Drenth.

---

⁴ <https://www.phoenixnewtimes.com/news/arizona-fired-coronavirus-modeling-researchers-ducey-11469166> en <https://www.phoenixnewtimes.com/news/inside-drenth-a-look-at-what-made-a-fallen-cop-tick-6456352>

Clara arriveerde op 29 januari 1907 met de Potsdam in New York. Ze reisde samen met haar oom Klaas Rinkema die in 1882 naar Amerika was geëmigreerd.

Clara en Johannes waren lid van de First Christian Reformed Church in Cicero. Johannes was als jurist in dienst van het Christian Psychopathic Hospital in Grand Rapids (tegenwoordig Pine Rest Christian Mental Health Services).

Uit het huwelijk van Berend Keijzer met Aaltje Lubbers:

- Anna Hendrika Keijzer, geboren 14 april 1893 in Loppersum en overleden op 18 juli 1951 in Amsterdam. Getrouwd met Hendrik Buiten, geboren op 23 januari 1893 in Hoogkerk en overleden op 15 oktober 1988 in Dalen, zoon van Alje Buiten en Bieke van der Beek. Uit dit huwelijk:
  - Alje Buiten, geboren op 29 januari 1916 in Groningen. Getrouwd op 30 september 1942 met J.J. Mulder. Uit dit huwelijk:
    - Anna Lize Buiten.
    - Hans Buiten.
    - Alje Buiten.
    - Guillermo Buiten.
    - Bernardo Buiten.
  - Aaltje Buiten geboren op 10 augustus 1917 in Assen en overleden op 12 mei 2007 in Amstelveen. Getrouwd (1) op 31 juli 1941 in Amsterdam met Pieter Vuurboom, geboren op 7 december 1914 in Assen. Getrouwd (2) op 21 juli 1959 in Amsterdam met Johann Friederich Zwart, geboren op 12 november 1903 in Amsterdam en overleden op 22 juni 1966 in Amsterdam,
  - Brieka Buiten, geboren op 10 december 1919 in Assen en overleden op 1 december 1995 in Groningen. Getrouwd met Eilko Woldering, geboren op 24 mei 1923, overleden op 2 april 2014. Uit dit huwelijk:
    - Danila Woldering. Getrouwd met Faisal.
    - Harm Woldering. Getrouwd met Monica.
    - Hendrik Woldering.
    - Alie Woldering. Getrouwd met NN Zwart.
    - Henk Woldering. Getrouwd met Reina.

Getrouwd (2) op 25 juli 1945 in Hamburg met Romylos Skenderides, geboren op 26 februari 1926 in Berlijn.

- Berend Buiten, geboren op 22 juni 1923 in Assen en overleden op 14 oktober 1994 in Nijmegen. Getrouwd (1) met Janna Grietje de Schaap, geboren op 20 april 1932 in Amsterdam, overleden op 15 oktober 2007 in Druten. Uit dit huwelijk:

- Robert Jacob Buiten. Getrouwd in Beuningen met Jose Johanna Hendrika van Moorselaar, geboren in Leeuwarden. Uit dit huwelijk:
  - Kristy Christina Mariska Buiten.
  - Mandy Amanda Natalia Buiten.
- Alje Berend Buiten, geboren op 15 januari 1963 in Amsterdam, overleden op 19 april 1996 in West Maas en Waal. Getrouwd met Johanna Hendrika Maria de Laat.
- Albert Hendrik Buiten, geboren in Amsterdam.

Berend is getrouwd (2) met Laura Johanna Rondaij, geboren op 6 april 1922 in Amsterdam, overleden op 29 september 2007 in Almere. Laura is op 11 februari 1958 getrouwd met Cornelis Dirk de Vries, geboren op 13 november 1930 in Soerakarta, overleden op 3 december 1996 in Almere, zoon van Cornelis Carel de Vries en Johanna Callenbach (uit dit huwelijk een zoon, Alexander). Uit het huwelijk van Berend en Laura:

- Anne Bieke Buiten, geboren in Amsterdam.
- Maaïke Buiten, geboren in Amsterdam.
- Berend Matthijs Buiten, geboren in Amsterdam.

Berend is getrouwd (3) op 3 oktober 1946 in Amsterdam met Louise Boer, geboren op 24 oktober 1924 in Amsterdam. Uit dit huwelijk:

- Bea Laura Buiten, geboren in Amsterdam. Getrouwd met Riedewald? Uit dit huwelijk:
  - Djero Riedewald.
  - Errol Riedewald.
- Anna Henderika Buiten, geboren op 23 november 1928 in Utrecht en overleden op 12 december 1991 in Amsterdam. Getrouwd (1) met Johannes Albertus Meijnen, geboren op 25 juli 1923 in Amsterdam, zoon van Willem Meijnen en Margaretha Bouwman. Uit dit huwelijk:
  - Peter Johan Meijnen.

Anna Hendrika is getrouwd (2) op 22 mei 1962 in Amsterdam met Tjeerd Theo Weerdsma, geboren op 12 oktober 1926 in Amsterdam en overleden op 29 november 1986 in Amsterdam. Uit dit huwelijk:

- Alice Anna Gesine Weersma, geboren in Amsterdam.
- Hendrik Buiten.

Op 10 oktober 1951 trouwde Hendrik Buiten met Aagtje Renkema, geboren op 28 juli 1904 in Westerhorn, overleden op 8 augustus 1983 in Ermelo. (Deze Aagtje was een dochter van Willem Davids Renkema (een broer van de eerste Aagtje)

- Anna Keijzer, geboren 1 oktober 1857 in (Gr) Kollumerland.
- Hendrik Keijzer, geboren 2 november 1860 in (Fr) Kollumerland en overleden 16 november 1861 in Burum.
- Hendrika Keijzer. Geboren op 26 juni 1862 in (Fr) Kollumerland en overleden op 13 augustus 1878 in Grijpskerk.

Berend Keizer en Aaltje Lubberts lieten op 13 december 1897 ook een oudere zoon registreren, Willem Keizer, geboren op 4 april 1882 te Garrelswear. Als Willem Keizer inderdaad hun biologische zoon was, dan zouden zij reeds eerder een relatie hebben gehad, dus voor het huwelijk van Berend Keizer en Aagtje Renkema.

- Riemke Klinkert, geboren op 16 juni 1826, (GR) Leek-Midwolde en overleden op 10 april 1919 in Leens. Getrouwd (1) op 29 mei 1856 in Zuidhorn met Jurjen Hes (arbeider), geboren op 26 november 1819 in Oldekerk, overleden op 4 december 1864, zoon van Wiert Jan Hes en Annegien Jans. Jurjen was eerder getrouwd met Renje Klazens Zijlstra, met wie hij twee kinderen had.
Getrouwd (2) op 18 mei 1870 in Zuidhorn met Eije Buikema (arbeider), geboren op 29 augustus 1838 in Hornhuizen (Kloosterburen), overleden op 2 april 1874, zoon van Rijke Pieters Buikema en Menkedina Pieters Baat. Voor zij met Jurjen Hes trouwde had Riemke al een kind:
  - Jantje Klinkert, geboren in Leek op 5 september 1852 en overleden op 29 juli 1853.

Uit het huwelijk van Riemke met Jurjen:

- Hindrik Hes (arbeider), geboren op 14 augustus 1857 in Noordhorn, overleden op 3 augustus 1926 in Groningen. Getrouwd op 23 juni 1880 in Kloosterburen met Martje Slotema, geboren op 9 november 1859 in Hornhuizen, overleden op 11 juni 1923 in Leens, dochter van Klaas Slotema en Geertruid Jans Meijer.
- Wiert Hes, geboren op 13 maart 1861 in Noordhorn, overleden op 3 maart 1862 in Noordhorn.
- Wiert Hes (boerenknecht), geboren op 16 april 1863 in Noordhorn, overleden op 6 februari 1955 in Leens. Getrouwd op 4 oktober 1888 in Leens met Grietje Marcus (dienstmeid), geboren op 28 november 1865 in Leens, overleden op 17 augustus 1930, dochter van Reinder Marcus en Frouwke van Dijk (dagloonster). Uit dit huwelijk:
  - Jurjen Hes (aannemer), geboren op 26 november 1888 in Zuurdijk (Leens), overleden op 9 juni 1967. Getrouwd op 5 juli 1913 in Ulrum met Antje Visser, geboren op 21 november 1888 in Ulrum, dochter van Klaas Visser (visscher) en Jantje Bronsema. Uit dit huwelijk:

- Grietje Jantina Hes (dienstbode), geboren op 9 januari 1914 in Ulrum, overleden op 30 november 1987 in Leens. Getrouwd op 28 maart 1942 in Leens met Hindericus Koning (landarbeider), geboren op 27 januari 1909 in Leens, overleden op 30 september 1983, zoon van Klaas Koning (dagloner) en Trientje Buikema. Uit dit huwelijk:
  - NN Koning, levenloos geboren op 6 februari 1945 in Groningen.
- Klaas Wiert Hes (timmerman), geboren op 20 november 1915 in Leens. Getrouwd op 26 mei 1941 in Leens met Auktje Buikema (dienstbode), geboren op 20 januari 1916 in Hornhuizen (Kloosterburen), dochter van Folkert Buikema (landarbeider) en Oegedina Groen. Uit dit huwelijk:
  - Jurjen Hes, geboren in Leens.
  - Folkert Hes, geboren in Leens.
- Jan Hes (timmerman), geboren op 1 januari 1891 in Warfhuizen (Leens), overleden op 19 december 1960 in Leens. Getrouwd op 25 mei 1918 in Ulrum met Willemina de Vries, geboren in 1894/95 in Ulrum, dochter van Kornelis de Vries (koemelker) en Pietje Hiemstra. Uit dit huwelijk:
  - Pieterke Hes, geboren op 25 april 1919 in Leens, overleden op 11 april 1990 in Oosterwolde. Getrouwd met Jeen Plantinga, geboren op 19 augustus 1912 in Wijnjeterp, overleden op 12 september 2000 in Oosterwolde.
  - Grietje Hes, geboren op 10 januari 1925 in Leens, overleden op 26 juni 1956 in Groningen. Getrouwd met Libertus Knol.
- Riemke Hes, geboren op 14 januari 1897 in Warfhuizen (Leens). Getrouwd op 10 maart 1927 in Leens met Fokke Hoeksema (houtsteknecht), geboren op 7 mei 1884 in Mensingeweer (Leens), zoon van Jan Hoeksema en Ida Fokkens, weduwnaar van Hinderika Woltman. Natuurlijk kind van Riemke:
  - Gerhardus Hendrik Hes, geboren op 21 april 1918 in Leens.

Eije Buikema was eerder getrouwd met Geeske Mennema.

- Eltje Klinkert, geboren te Leek op 14 september 1829, overleden te Peize op 14 februari 1875 (45 jaar oud). Trouwt te Peize op 19 juni 1858 met tolpachter Johannes Eitens, geboren in Peize 14 december 1831, overleden aldaar 21 december 1893, zoon van Eite Wiggers Eitens en Grietien Nicolaas Ax. Uit dit huwelijk:
  - Grietje Eitens (dienstmeid), geboren in Peize 3 augustus 1858, overleden Deurze 15 maart 1942. Getrouwd in Assen op 5 mei 1880 met Jan de Lange (dienstknecht), geboren in Rolde op 5 april 1855, overleden in Taarlo op 20 oktober 1937, zoon van Geert de Lange en Jantje Huizing. Uit dit huwelijk:
    - Geert de Lange, geboren op 26 januari 1882 in Rolde, overleden op 24 maart 1902 in Rolde.

- Jantje de Lange (dienstmeid), geboren op 4 juli 1884 in Graswijk (Assen), overleden op 18 maart 1967 in Deurze (Rolde). Getrouwd op 11 mei 1918 in Anloo met Gerrit Essing, geboren op 2 december 1883 in Anloo, overleden op 2 oktober 1956, zoon van Hindrik Essing en Grietien Vedder.
- Eltje de Lange, geboren op 8 maart 1886 in Graswijk (Assen).
- Johannes de Lange, geboren op 26 juli 1888 in Graswijk (Assen).
- Harmina de Lange, geboren op 6 oktober 1890 in Vries, overleden op 26 mei 1923 in Oudemolen. Getrouwd op 29 juli 1916 in Anloo met Pieter Haijema (timmerman), geboren op 16 april 1883 in Vries, zoon van Hendrik Haijema (timmerman) en Henderkien Wilkens. Uit dit huwelijk:
  - Berend Haijema, geboren op 13 februari 1917 in Anjum.
  - Jan Haijema, geboren op 14 januari 1918 in Anjum.

Pieter was eerder getrouwd met Aaltien Hoving, met wie hij twee kinderen had, Henderkien en Folkert Eite.

- Martha de Lange, geboren op 11 mei 1893 in Vries. Getrouwd op 10 juni 1916 in Anloo met Harm Scholtens (commissionair), geboren op 16 september 1892 in Kolham (Slochteren), zoon van Gerrit Scholtens en Trijntje Gras.
- Ettje de Lange, geboren op 19 juli 1895 in Norg.
- Aaltje de Lange, geboren op 1 februari 1898 in Peest (Norg). Getrouwd op 8 mei 1926 in Rolde met Jans Jansen (landbouwer), geboren op 30 oktober 1898 in Westenesch (Emmen), zoon van Geziena Jansen.
- Martha Eitens, geboren Peize 29 juni 1864, overleden Peize 10 april 1917. Getrouwd in Peize op 10 mei 1890 met Stoffer Smit, geboren in Leek op 27 april 1861, overleden in Eelde op 1 september 1940, zoon van Berend Smit en Albertien Sietsema. Uit dit huwelijk:
  - Johannes Smit, geboren op 8 mei 1891 in Peize.
  - Albertje Smit, geboren op 23 augustus 1893 in Peize. Getrouwd (1) op 1 mei 1924 in Peize met Lammert Haijema (arbeider), geboren in 1896/97 in Peize, zoon van Hendrik Haijema (landbouwer) en Grietien Holtman. Getrouwd (2) op 14 oktober 1932 in Eelde met Frederik Wieringa (landbouwer), geboren in 1881/82, zoon van Pieter Wieringa (landbouwer) en Klaartje Lemmen.
  - Ettje Smit, geboren op 25 januari 1896 in Peize.
  - Berendina Smit, geboren op 16 augustus 1898 in Peize, overleden op 28 februari 1969 in Woudbloem (Slochteren). Getrouwd op 27 november 1923 in Slochteren met Geesinus van Timmeren (timmerman), geboren op 29 december in 1887 in Slochteren, overleden op 9 januari 1969 in Groningen (wonende in Scharmer), zoon van Jan van Timmeren en Jantje Thusenga.
  - Berend Smit (landbouwer), geboren op 21 november 1899 in Peize, overleden op 23 juni 1929 in Groningen. Getrouwd op 20 september 1923 in

- Peize met Roelfke Buring, geboren op 8 maart 1902 in Roden, dochter van Albert Buring en Grietje Veenstra (landbouwster).
- Elina Smit, geboren op 5 november 1903 in Peize.
  - Grietje Smit. Getrouwd op 14 november 1928 in Den Haag met Ids Jousma, zoon van Albert Jousma en Anna Maria Barbara van der Veen.
    - Elina Eitens, geboren Peize 19 januari 1869, overleden aldaar 27 januari 1871.
- Trijntje Klinkert, geboren te Leek-Midwolde op 23 december 1832, overleden te Groningen op 9 november 1912 (79 jaar oud). Getrouwd op 8 november 1857 Groningen met Leonardus Weert (smid), geboren te Gemert op 22 oktober 1834, overleden te Groningen op 20 januari 1902 om 8:30 uur (67 jaar oud), zoon van Wolfgang Weert en Mechelina Meulenberg. Uit dit huwelijk:
    - Anna Maria Weert, geboren te Groningen op 7 oktober 1857, overleden te Veur op 21 februari 1908 (50 jaar oud). Getrouwd in Groningen op 12 augustus 1883 met Aike Johannes Kordes (machinebankwerker), geboren op 7 december 1845 in Hoogezand, zoon van Kasper Kordes (smid) en Sjoukje Roo. Uit dit huwelijk:
      - Casparus Leonardus Kordes, geboren te Tilburg aan de Veldkoren op 20-5-1884 om 4:30 uur, waarvan z'n vader dezelfde dag aangifte doet met als getuigen Gerardus Wolbers en kleermaker Andreas van Geloven en overleden aan de Dorpsstraat 104 te Renkum op 19 maart 1950 en begraven op het R.K. Kerkhof te Renkum op 24 maart 1950. Getrouwd in Den Helder op 6 februari 1913 met Christina Petronella Boendermaker, geboren te Den Helder op 11 oktober 1881, overleden op 28 januari 1963 in Den Helder, dochter van Pieter Boendermaker en Magdalena Diderika van Riel. Uit dit huwelijk:
        - Pieter Casparus Kordes
      - Catharina Anna Maria Kordes, geboren te Loosduinen op 25 juli 1885 en overleden aldaar op 6 november 1885 (ruim 3 maanden oud).
      - Susanna Mechelina Kordes, geboren te Loosduinen op 25 juli 1885 en overleden aldaar op 6 november 1885 (ruim 3 maanden oud).
      - Leonardus Catharina Kordes (stationschef in Rotterdam), geboren te Loosduinen op 3 juni 1887, overleden te Rotterdam op 13 juli 1977 (90 jaar oud). Getrouwd in Zutphen op 9 augustus 1911 met Maria Johanna Voortjes, geboren te Zutphen op 23 januari 1888, overleden te Rotterdam op 9 november 1972 (84 jaar oud), dochter van spoorwegbeambte Hermanus Voortjes & Johanna Willemina Wolf. Uit dit huwelijk:
        - Franciscus Gerardus Kordes, geboren op 23 oktober 1926 in Rotterdam, overleden op 22 september 2011 in Amersfoort. Getrouwd met Anna Maria Adriana (Riek) van Teeffelen, geboren te Oss op 1 juli 1924, overleden te Nieuwegein op 10 juli 2002 (78 jaar oud), dochter van Gerardus Adrianus van Teeffelen & Henrica Gerarda Klokgieters. Uit dit huwelijk:
          - Maria Henrica Kordes, geboren te Rotterdam. Getrouwd op 8 oktober 1987 in Veghel met Erik van de Velde, geboren op

23 januari 1960 in Oss, zoon van Robbert van de Velde & Gerritdina Karla Peterse. Uit dit huwelijk:

- Katinka van de Velde.
- Lars van de Velde.
- Henrica Maria Kordes.
- Franciscus Leonardus Gerardus Kordes.
- Susanna Anna Maria Kordes, geboren te Loosduinen op 6 oktober 1888. Getrouwd op 9 juli 1913 in Leiden met Arnoldus Hendrikus Kneijber, geboren op 5 mei 1884 in Stompwijk, zoon van Jacobus Franciscus Kneijber en Cornelia Johanna Couturier. Op 31 oktober 1933 werd de scheiding van tafel en bed uitgesproken.
- Catharina Megchelina Kordes, geboren te 's-Gravenhage op 3 januari 1890 en overleden aldaar op 4 december 1890 (ca. 11 maanden oud).
- Maria Anna Kordes, geboren te 's-Gravenhage op 1 maart 1891. Getrouwd op 21 mei 1913 in Veur met Leonardus Antonius de Ronde, geboren in 1881/82 in Dussen, zoon van Adriaan de Ronde en Petronella van der Pluijm. Uit dit huwelijk:
  - Adrianus Leonardus de Ronde, geboren op 23 april 1914 in Dussen.
  - Anna Maria de Ronde, geboren op 29 december 1915 in Rotterdam.
  - Petrus Aegidius de Ronde (binnenvaartschipper), geboren in 1918/19 in Rotterdam. Getrouwd op 3 mei 1940 in Vlissingen met Maria Philomena Bos, geboren in 1921/22 in Vlissingen, dochter van Arthur Leonardus Hendricus Bos (boorder) en Martha van Puijvelde. Gescheiden op 3 december 1941 in Vlissingen.
  - Jakobus de Ronde, geboren in Buderich (Duitsland) in 1928/29, overleden op 2 juni 1949 in Rotterdam.
- Martinus Leonardus Kordes (Schuitenvoerder), geboren te 's-Gravenhage op 2 mei 1892, overleden te 's-Gravenhage op 13 oktober 1969 (77 jaar oud). Getrouwd op woensdag 18 mei 1921 in Amsterdam met Jacoba van Oudheusden, geboren op 21 mei 1895 in Den Haag en overleden op 18 augustus 1965 in Den Haag, dochter van Johan Frederik van Oudheusden en Johanna Werkman.
- Catharina Mechelina Kordes, geboren te 's-Gravenhage op 22 maart 1895, overleden te Venray op 27 mei 1924 (29 jaar oud). Getrouwd in Stompwijk op 20 juni 1919 met Johannes Jacobus Disseldorp, geboren te Stompwijk op 20 april 1891, overleden na 2 augustus 1925, zoon van Hubertus Disseldorp en Kristina Luk. Uit dit huwelijk:
  - Johannes Egidius Jacobus Disseldorp, geboren op 18 augustus 1921 in Stompwijk, overleden op 25 februari 2004 in Aalsmeer. Getrouwd op 13 juni 1944 in Oudekerk aan de Amstel met Johanna Maria Mesman, geboren op 2 februari 1924 in Oudekerk aan de Amstel, overleden op 10 mei 2008 in Hoofddorp (begraven in Aalsmeer), dochter van Johannes Bernardus Mesman en Susanna Andriessen.

- NN Disseldorp.
- NN Disseldorp
- Christina Anna Maria Disseldorp (verpleegster), geboren op 17 juni 1920 in Stompwijk, overleden op 8 juni 1981 in Den Haag. 20 maart 1942 verhuisd naar Voorburg. Ongehuwd.

Johannes trouwde (2) met Maria Anna Flesch met wie hij veertien kinderen kreeg.

- Susanna Sophia Kordes, geboren te 's-Gravenhage op 13 juli 1897, overleden te Leidschendam op 11 november 1952 (55 jaar oud). Getrouwd in Veur op 7 juli 1925 met Joannes Jacobus Muusers, geboren op 6 maart 1889 in Stompwijk, zoon van Daniël Hendricus Muusers en Maria Wessing. Uit dit huwelijk:
  - Sophia Johanna Arnolda Muusers, geboren in april 1932 en overleden op donderdag 12 mei 1932 in Stompwijk.
- Jantje Klinkert, geboren ca 1836, (GR) Leek-Midwolde, overleden op 26 juni 1839 in Leek.
- Jan Klinkert, geboren op 27 september 1839, overleden op 2 januari 1843 in Tolbert.
- Martha Klinkert, geboren op 4 maart 1842 in Leek-Tolbert en overleden op 21 december 1912 in Groningen. Onderwijzeres, wonende te Hazerswoude. Ongehuwd.

Er zijn geen nakomelingen van Hendrik Oeges Klinkert die de naam Klinkert dragen.

Marten Lijnema

Marten Lijnema werd op 16 maart 1910 geboren als zoon van Pieter Lijnema (veldarbeider) en Pieterke Wiersma. Hij trouwde op 11 oktober 1930 in Middelstum met Berendina Keijzer, geboren op 29 januari 1912 in Oldehove, overleden op 14 juli 1984 in Zuidlaren. Zij was een natuurlijke dochter van Grietje Keijzer, maar kreeg op 15 november 1916 de naam Hoogstra. Haar moeder was op 15 mei 1915 in Oldehove getrouwd met Daniel Hoogstra.

Marten Lijnema werkte zeven maanden per jaar als landarbeider. De overige maanden was hij koppelbaas en had hij een tabakswinkel in Kantens in Noord-Groningen. Hij was fel gekant tegen de NSB en vanuit zijn antinazistische denkbeelden werd hij lid van de Ordedienst, een landelijke illegale organisatie, die voor een deel is ontstaan in militaire kringen. Daarnaast was hij lid van de Landelijke Organisatie voor Hulp aan Onderduikers. Hij bracht onderduikers onder en verzorgde vervalste persoonsbewijzen en bon- en stamkaarten. In de winter van 1943-1944 was hij regelmatig onderweg om geld voor onderduikers in te zamelen.

Zijn contactpersoon bij de Lo was Tjeerd (Nap) Pannekoek, geboren op 1 december 1886, die zijn verzetsdaden ook met de dood moest bekopen. Hij overleed in Mauthausen, op 18 december 1944.⁵

In 1943 verleende Lijnema onderdak aan een gedeserteerd lid van het Nationalsozialistischer Kraftfahrkorps (NSSK). Hij neemt hem zijn wapen en munitie af en geeft dat aan het verzet in de persoon van Albert van der Ziel uit Zandweer. In de nacht van 31 januari op 1 februari 1944 wordt in zijn woning door de Sicherheitspolizei gearresteerd. Naar aanleiding van de overval op het distributiekantoor in Kantens en een tip van de NSB-burgemeester Jan de Graaf (1943-1945). Men bleek op de hoogte te zijn van het doorgeven van het wapen.

Marten wordt aanvankelijk gevangengehouden in het beruchte Scholtenshuis in Groningen. Op 15 mei 1944 wordt hij overgebracht naar het Huis van Bewaring in Amsterdam. Met een andere verzetsman Hendrikus Johannes Antonius Christiaan (Henk) Wittebol, eveneens afkomstig uit Kantens, wordt hij door een Polizeistandgericht ter dood veroordeeld. De volgende dagen worden zij in de duinen bij Overveen gefusilleerd en in een massagraf begraven.

Bekendmaking

Op 19 mei stond er in verschillende Nederlandse kranten een bericht van de Höhere SS- und Polizeiführer 'Nord-West' dat Marten Lijnema, landbouwer, als saboteur ter dood was veroordeeld. Zij hadden zich aangesloten bij een verzetsbeweging en voortdurend personen gesteund die zich als delinquenten wisten te onttrekken aan een vervolging door de Duitse autoriteiten. Lijnema was in 't bezit van een schietwapen met de benodigde munitie. Dit wapen heeft hij bewust aan een medeplichtige gegeven die besloten was van dit wapen gebruik te maken.

Van der Ziel wordt vanuit Groningen naar het concentratiekamp Vught gebracht. Het Polizeistandgericht in 's-Hertogenbosch veroordeelde hem tot de doodstraf. Hij wordt op 6 juni 1944 met een groot aantal anderen in de duinen bij Overveen gefusilleerd.⁶

Van Martens dood wordt pas officieel op 13 februari 1948 aangifte gedaan in Bloemendaal. Op deze aangifte staat abusievelijk als overlijdensdatum 15 mei, net als op zijn persoonskaart in het systeem met gesneuvelden van GOIW, waar overigens ook nog 17 mei als datum wordt genoemd.

Nadat hij aanvankelijk is begraven in de duinen bij Overveen wordt hij na de oorlog herbegraven op de erebegraafplaats in Bloemendaal (grafvak 6, gedenksteen 5).

⁵ <http://lo-lkp.nl/images/pdf/DeZwerver/1947/De%20Zwerver-1947-apr.pdf>

⁶

<https://www.archieven.nl/nl/zoeken?mivast=0&mizig=210&miadt=5&miaet=1&micode=2183&minr=1153910&miview=inv2>

Heden dertien Februari _____
 negentienhonderd acht en veertig verscheen voor mij, Ambtenaar van de burger-
 lijke stand der gemeente Bloemendaal:
Cleveringa, Rudolph Demoldus Willem _____
 oud veertig _____ jaren, burgemeester _____
 wonende te Kamfers _____, die verklaarde, daarvan uit eigen wetenschap
 kennis dragende, dat op vijftien Mei negentienhonderdeen _____ jaars,
 te veertig te ongeveer uur _____
 in deze gemeente is overleden: Lijnema, Marten oud vier-
 en dertig jaren, landarbeider, geboren en wonende
te Kamfers; gehuwd met: Boogstra, Berendina;
 trouw nam: Lijnema, Pieter landarbeider, en nam:
Wiersma, Pieterke trouwer beroep, beiden wonende te
Kamfers.

Naam etc.: Lijnema, Marten A 03 Kantens
 Geboren: 16-3-10 te Kantens Kerk: G. Politiek: LO

34 jr. G.I.K. Landarbeider Verz. agent
 Verzetsgroep : h.c. (zeer actief.) Kantens
 Verzetswerk : huisvesting onderduiker in bezit van
pistool. Afgestaan aan vander Ziel
Zandeweer
 Contactpersonen: Tannekeek
 Schuilnamen :

Marten Lijnema
 Geb. 16-3-1910
 Gef. 17-5-1944 Amsterdam
 (L.O.)

Verzetsrapp. ingel. dd. : bij:
 Naam genoemd in rapp.: BS G1 G11-630
 op bladzijde: 172-173 145 blz. 240 Hoe Gron. strued.
 Gearresteerd op : 1-2-44 door: S.D. n.a.v. overval op D.K. Kantens
 Gevangen gezeten in :
 Bevrijd op : ~~15-5-44~~ uit : door: Bloemendaal
 Overleden op: ~~15-5-44~~ door: gefus. te : Amsterdam
 Begraven op : 15-5-44 te :

CI Ingeschreven bij de Stichting 40/45:
 Lid G.O.I.W. geweest: Ja / Nee Mevr. Berendina B. Lijnema-Hoogstra w.v.
 Nu lid van: N.F.R. / Expogé / Verenigd Verzet Kerkbrink & Zuidlarer o.z.

In memoriam verschenen in De Zwerver, weekblad der LO-LKP-Stichting

Vermoedelijk geschreven door Harm Grasdijk (betrokken bij het verzet in Kantens).

Marten Lijnema was een kerel uit één stuk. Niet een man van veel woorden en ook wars van grootsprekerij. Eenvoudig ging hij zijn weg. Dit typeerde hem ook in zijn verzetsstrijd. Hij koos met beslistheid en was zich bewust, dat het hem alles kon kosten. Op het gebied van het distribueren van bonkaarten, vervalsen van persoonsbewijzen e.d. was hij steeds actief. Zijn huis stond open voor onderduikers. Zo kreeg hij op zekere avond in 1943 thuis een gedeserteerde PKK'er⁷ die in het bezit was van een revolver met munitie. Natuurlijk legde Marten beslag op het wapen en zorgde ervoor, dat het zijn weg vond naar een knokploeg.

In de nacht van 31 januari op 1 februari werd hij gearresteerd en naar Groningen overgebracht. Aanleiding tot zijn arrestatie was de activiteit van den NSB-burgemeester De Graaf van Kantens. Deze rangschikte hem onder de terroristen en dacht door dit verraderswerk een witvoetje bij de Duisters te halen. Het toeval wilde dat de man, die de gedeserteerde PKK'er bij Marten thuis had gebracht later een der vertrouwelingen van de genoemde burgemeester was geworden, waardoor natuurlijk ook de aanwezigheid van een vuurwapen bij de SD niet onbekend was.

Tijdens de verhoren op 't Scholtenshuis, waarbij ook lichamelijke martelingen hem niet werden bespaard, hield hij moedig stand.

Hij wist wat hij op zich genomen had en het geloof, dat God hem tot dit werk had geroepen, gaf hem kracht.

Dolgraag wilde hij naar zijn vrouw en dochter weer terugkeren, maar toch beheerste hem de gedachte, dat deze kans voor hem niet groot was.

Op 15 mei 1944 werd hij naar Amsterdam gevoerd.

De dag daarop is hij gevallen als een moedig strijder, die onverzettelijk zijn moeilijke weg is gegaan in Gods kracht.

Zo ging Marten heen.

Hij ligt begraven op de Erebegraafplaats te Overveen.

Wij eren zijn gedachtenis door ook hem te plaatsen in de rij van hen, die hun leven hebben geofferd voor de bevrijding van ons Vaderland.

In Kantens en Stitswert zijn op 7 augustus 2017 Stolpersteine gelegd, ter nagedachtenis aan de verzetsmannen Marten Lijnema, Sako Huizinga, Hendrikus Wittebol en Eisse Ritsema. De

---

⁷ Bedoeld is het Nationalsozialistischer Kraftfahrkorps (NSSK).

struikelsteentjes liggen in de Langestraat en de Pastorieweg in Kantens en aan de Jacob Tibusherweg in Stitswert.

Frans Kordes

President Rekenkamer houdt van initiatief Onorthodox ambtenaar

Hij ontvluchtte tewerkstelling in Nazi-Duitsland, werd marineofficier en voer naar de West. Als piepjong officier werd hij belast met de automatisering van de administratie. Gewapend met die ervaring maakte Franciscus Gerardus Kordes de overstap naar Binnenlandse Zaken en later naar de Algemene Rekenkamer, waarvan hij in 1984 president werd. Van een stoffig, enigszins irrelevant instrument is sindsdien geen sprake meer. „Kordes heeft van de Rekenkamer een slagvaardig instrument gemaakt.”

Door ERIC BOOGERMAN (NRC Handelsblad, 24 september 1990)

Dat de Algemene Rekenkamer een onafhankelijk instituut is dat ten behoeve van regering en parlement de uitgaven en ontvangsten van het Rijk op rechtmatigheid en doelmatigheid controleert, zal de doorsnee burger nauwelijks bekend zijn. Een instituut met zo'n taakstelling oefent nu eenmaal geen onweerstaanbare aantrekkingskracht uit op de verbeeldingskracht van de belastingbetaler. Verreweg het grootste deel van haar 176-jarig bestaan heeft de Rekenkamer in grijze anonimiteit geleefd. De gortdroge rapporten waren in de stijl van jaarverslagen geschreven. Van de conclusies die het eerbiedwaardige instituut trok na een incidenteel onderzoek naar het gebruik door het Rijk van belastinggeld, lagen regering en parlement zelden wakker.

Daarin is in de jaren tachtig om twee redenen verandering gekomen. Wakker geworden door allerlei affaires rondom daverende overschrijdingen van Rijksuitgaven, is de Tweede Kamer het afgelopen decennium controlebewust geworden. Minstens even belangrijk was dat de benoeming in 1984 van Frans Kordes tot de nieuwe president van de Rekenkamer een gelukkige greep bleek te zijn. Kordes wist in zes jaar van een stoffige, enigszins irrelevante instelling een modern bedrijf te maken, waar de politiek met respect naar opziet. Want dat het gezag van de Rekenkamer sinds 1984 is toegenomen, staat voor de deskundigen vast. „Kordes heeft van de Rekenkamer een slagvaardig instrument gemaakt”, zegt Willem Vermeend, voorzitter van de Kamercommissie voor Rijksuitgaven. Of dit toegenomen gezag ook heeft geleid tot een beslissende verbetering in de manier waarop het Rijk met belastinggeld omspringt, is een meer omstreden zaak. Kordes zelf meent van wel. Het „*frappez, frappez toujours*” begint volgens hem steeds meer dividend op te leveren. De departementen werken keihard om het financieel beheer te verbeteren, constateert hij. Ex-minister van financiën Ruding valt hem bij. De achterstand in de controle zal eind 1990 zijn ingelopen, luidt zijn prognose. Een dissident geluid laat een internationaal bekend hoogleraar van de Erasmus-universiteit horen: „Kordes mag een goede boekhouder zijn. Maar er is meer nodig. Wij hebben de overheidsfinanciën nog lang niet in de klauwen.” R. van Putten is goed geplaatst om een genuanceerd oordeel te vellen. Hij heeft vijf jaar bij de Rekenkamer gewerkt en is nu medewerker van de Kamercommissie voor Rijksuitgaven. De Rekenkamer kan niet zo heel veel aan het verschijnsel van overschrijdingen van Rijksuitgaven doen, omdat zij nu eenmaal achteraf controleert, betoogt hij. Maar de Rekenkamer heeft aanzienlijk bijgedragen aan de totstandkoming van een klimaat, waarin de aandacht voor de financiële beheersbaarheid centraal staat. Dat betekent dat ministers en financiële directies bezig zijn uitgaven beheersbaar te maken en ramingen te verbeteren, zodat de voorspelbaarheid van de uitgaven groter wordt.

Kordes maakt een toegankelijker indruk dan de doorsnee topambtenaar in Den Haag. Hij is een nuchtere, zakelijk denkende man die helder formuleert en goed kan luisteren. Onder Kordes' voorgangers bestond er nog een hiërarchische muur tussen het College (de president en twee leden) en de onderzoekers. Nu worden de onderzoekers zo nodig rechtstreeks bij de besluitvorming in het College betrokken. Een snellere rapportage over actuele onderwerpen, vervanging van het notarisproza door een heldere stijl en het publiceren van talrijke tussenrapporten zijn voorname kenmerken van het nieuwe beleid. „Een zorgvuldiger dosering van de feiten was nodig om beter door de politiek te worden gelezen”, zegt Kordes. Verder vond hij het nodig niet alleen fouten aan het licht te brengen, maar ook aanbevelingen voor oplossingen aan te dragen. Voor een deftige functie als president van de Rekenkamer kan Kordes zich soms onorthodox gedragen. Als ex-marineofficier zag hij er destijds bij het opstellen van het Walrusrapport niet tegen op hard tegen de Marine aan te

schoppen. Bij een onderzoek naar de beveiliging van musea liet hij nagaan of het in een bepaald museum mogelijk zou zijn om schilderijen te ontvreemden. Het enthousiasme waarmee Kordes over de Rekenkamer spreekt, doet bijna aandoenlijk aan. De Rekenkamer is zijn troetelkind, zijn speelgoed. In de Kamer heeft hij de reputatie niet altijd weerstand te kunnen bieden aan de verleiding om in de commissie voor Rijksuitgaven door te zagen over de deugden van de Rekenkamer onder zijn beheer. „Dat wordt in de commissie wel eens ervaren als het opzetten van een overbekende grammofoonplaat”, zegt een ingewijde. Enige ijdelheid kan Kordes niet worden ontzegd. Dat zijn onvermoeibare streven om de Rekenkamer in de publiciteit te brengen mede door die ijdelheid wordt gevoed, wordt deze aimabele man graag vergeven. Franciscus Gerardus Kordes werd in 1926 in Rotterdam geboren.

Zijn vader was daar stationschef bij de NS. Kordes was 13 jaar toen de Duitsers zijn geboortestad bombardeerden. Bij een razzia in november 1944 werd hij voor verplichte tewerkstelling naar Duitsland weggevoerd. Dat vertelt pater Andreoli, die de jonge Kordes in dat oorlogsjaar les op de middelbare school in Rotterdam gaf. Kordes wist te ontvluchten en als verstekeling in de remwagen van treinen via lange omwegen in het brandende Duitsland, Nederlandse bodem te bereiken. Na de bevrijding meldde hij zich voor de onderofficiersopleiding bij het Corps Mariniers. Een kornuit uit die tijd herinnert zich dat Kordes toen vooral opviel door de brullende commandostem die hij kon opzetten. In 1946 begon hij de beroepsopleiding voor marineofficier in Den Helder. Er heerste in ons land toen nog zo'n textielschaarste dat hij en zijn jaargenoten geen adelborstcostuum hebben gedragen. Het jaar daarop voer Frans Kordes op een oorlogsbodem naar de West. Samen met (het latere Kamerlid) J. de Boer trad hij op dat schip wel eens als misdienaar op. Een beetje schuchter en wereldvreemd vonden zijn vrienden hem toen wel. Maar zij herinneren hem nu vooral als een goede en integere vriend. De piepjonge marineofficier Kordes kreeg opdracht om zich te bekwamen in de automatisering van de administratie. Dat was zuiver toeval, want Kordes wist op dit terrein van toeten noch blazen. Die toevalligheid zou een sleutel tot zijn verdere loopbaan vormen.

In 1966 maakte hij de niet alledaagse stap van actief marineofficier naar burgerambtenaar: Kordes moest bij Binnenlandse Zaken de automatisering van het Rijk gaan voorbereiden. Vier jaar later werd hij op dat departement tot directeur overheidsorganisatie en automatisering benoemd. In 1981 werd hij lid van het College van de Algemene Rekenkamer. Die overgang was minder ingrijpend dan de stap van de marine naar Binnenlandse Zaken. „Ik had daar immers de nodige kennis opgedaan hoe de Rijksdienst functioneerde, en dat paste in het takenpakket van de Rekenkamer”, zegt Kordes nu. Met zijn nadruk op het veelvuldig publiceren van rapporten en het ontplooiën van eigen initiatief heeft Kordes regering en parlement gedwongen om met meer respect naar de Rekenkamer te kijken. Ook Ruding spreekt prijzend over Kordes, al beschouwt hij diens beleid niet geheel zonder risico's. De Rekenkamer mag zich immers alleen met controle bezighouden en niet met het beleid zelf. Kordes ziet dit gevaar wel. „Wij bedrijven geen politiek, maar beoordelen wel de daden van de politiek”, is zijn devies. Over het algemeen is dit laveren Kordes goed afgegaan, vindt Ruding, al waren er wel enkele uitglijders. Zoals de affaire-Fokker, waarin de president te snel een mening heeft gegeven. Kordes ontkent zich wel eens een loopjongen van de Kamer te hebben gevoeld. Beide Kamers hebben de bevoegdheid de Rekenkamer bepaalde controleverzoeken te doen. De Rekenkamer heeft het recht zulke verzoeken naast zich neer te leggen. „Maar als het enigszins kan, voldoen wij aan het verzoek van de Kamer”, zegt Kordes. „De Staten-Generaal zijn immers onze beste klant.” „Wij zijn

echt helemaal onafhankelijk", antwoordt Kordes op de vraag of hij wel eens onder druk van een bewindsman heeft gestaan om een concept-rapport te veranderen. De leden van de Rekenkamer kunnen tot hun pensioengerechtigde leeftijd van 70 jaar niet gedwongen worden op te stappen. Alleen bij uitspraak van de Hoge Raad kan ontslag volgen. Deze bepaling is een extra garantie voor de onafhankelijkheid van het College. Kordes (het rozet van het Commandeurschap in de Orde van Oranje Nassau in het knoopsgat) rookt noch drinkt. Met zo'n ascetisch leven kan hij heel oud worden. Gaat hij binnen afzienbare tijd met pensioen of blijft hij tot zijn 70-ste aan? Dat laatste acht hij niet waarschijnlijk. Er is een trend om eerder uit dit soort functies te vertrekken, zegt hij, maar meer wil hij er niet over kwijt. Kordes is slim genoeg te weten dat er onmiddellijk aan je stoelpoten wordt gezaagd, wanneer voortijdig de datum van je vertrek bekend wordt. Een kwestie van geloofwaardigheid.

Foto NRC Handelsblad/ Leo van Velzen

Inventaris der gemeenschap bestaan hebbende tusschen

Berend Keizer, schoenmaker te Garrelsweer

en

wijlen Aagtje Rinkema, overleden te Garrelsweer den 7 Juni 1800 negenentachtig

alsmede

de nalatenschap laatstgenoemde d.d. 9 november 1889

xxx

Op heden den Negenden November 1800 negenentachtig zijn wij ondertekenden

Io Berend Keizer, schoenmaker wonende te Garrelsweer voor zichzelf krachtens de wettelijke gemeenschap van goederen, welke er tusschen hem en wijlen zijne echtgenote Aagtje Rinkema heeft bestaan, als zijnde zij naar de tegenwoordige wet zonder huwelijks voorwaarden gehuwd, en als vader en voogd van Clara, oud een jaar, bij wijlen zijne [opgemelde] op den zevenden Juni 1800 negenentachtig te Garrelsweer overleden echtgenoot staande huwelijk verwekt

Ilo Willem Rinkema, arbeider te Grijskerk, in zijne hoedanigheid van toezienden voogd, over evengenoemd minderjarige, en als zodanig benoemen beëdigd door het kantongerecht te Appingedam, den achtsten November j.l.

tot behoud van ieders rechten overgegaan tot eene getrouwe en nauwkeurige inventarisatie en beschrijving van alle de roerende en onroerende goederen, gelden, titels en verdere bewijsstukken tot welgemelde gemeenschap en tot de nalatenschap van wijlen Aagtje Rinkema opgemeld behoorende en zich bevindende in de behuizing geteekend no 4, staande en gelegen te Garrelsweer, wordende door den eerst onderteekende bewoond welke als in bezit der goederen zijnde zich verbindt tot het doen van de noodige aanwijzingen en de verrichte opgaven en beloofd dit te zullen doen overeenkomstig de waarheid zonder iets te verzwijgen.

De waardering der roerende goederen zal geschieden door Jan Kraijer, deurwaarder bij het kantongerecht van en wonende te Appingedam, daartoe door partijen benoemd en als zoodanig door het kantongerecht te Appingedam op gisteren beëdigd, welke zich met deze aanstelling en taxatie heeft belast en ter bevestiging hiervan dit proces-verbaal met ons zal ondertekenen.

Zijnde {...} geïnventariseerd en gewaardeerd als volgt:

Vorkamer

In de voorkamer hebbende twee glas raams uitzijnde ten Noorden: een eikenhouten boogkabinet op acht en twintig gulden f 28,=

Een duivenkooi en spiegel in zwarte lijst op drie gulden 3,=

Een kookkachel met koperen ketel, een ijzeren pot, 1 turfbak en tang op veertien gulden en vijf en twintig cent 14,25

Een [aangekliede] kachel op Zes gulden 6,=

1 [vanlaten] klokje, 3 vaasjes, 1 blikken tabakspot en een kwispeldoor op tien gulden en zeventig cent
10,70

acht gesneden stoelen en een vierkante vuren houten tafel op veertien gulden en zeventig cent
14,70

een tinnen koffiepotje met koperen komfoor, zes kop en schoteltjes, een glazen schoteltje, [snoep]
kan en een kandij knijper op drie gulden en tien cent 3,10

vijf kleedjes, een hanglamp en een statenbijbel op vier gulden en zestig cent 4,60

Een Duitse naaimachine en een kinderstoel op twee en dertig gulden 32,=

Twee glasgordijnen en twee raamhorretjes, op een gulden negentig cent 1,90

In de kast

Een bakje met lepels en vorken, een koffiemolen, een trommeltje, een blikken koffiepot met koperen
komfoor, een theepot met stoofje, een looplampje, twee glazen suikerpotten, zes kopjes en
schoteltjes, drie karaffen, veertien diverse glaasjes, twee witte bakken, vier borden en enig ander
theegoed op zeven gulden en vijftien cent 7,15

een compleet stel beddegoed op dertig gulden 30,=

In den winkel

een werktafel en drie stoelen op twee gulden en tien cent 2,10

een Friesche klok en een hanglamp op drie gulden 3,=

drie en twintig fleschjes schoensmeer op twee gulden zestig cent 2,60

een partijtje [voorleden], zoollader, garen, spijkers, pluggen en andere schoenmakers fournituren op
honderd vijftig gulden 150,=

een partij schoenmakers gereedschappen op vijfentwintig gulden 25,=

een kacheltje, een pook, een lei op een gulden twintig cent 1,20

In het achterhuis

Een watervat, een tobbe, een emmer, een bakje, een pot, een ketel, een linnenrek op twee gulden
en vijf en vijftig cent 2,55

een gordijntje, een balans, een kamerbezem, een boor, een oude schop, twee vaten, drie stooven,
een petroleum [klop] op drie gulden en vijf en twintig cent 3,25

In den kelder

een ijzeren pot, 2 dito pannen, elf [dienen] potten, twee pannetjes, twee borden, een koekepan op vier gulden vijf en zestig cent 4,65

op den zolder

een kinderwagen en enige [amballing] op vier gulden 4,=

linnengoed op tien gulden 10,=

Mannen lijfstoebehoren op vijf en negentig gulden 95,=

Vrouwen lijfstoebehoren wegens ziekte bijna zonder waarde op vijf gulden 5,=

goud en zilver

Een gouden [parine] met steentje, een zilveren vingerhoed, een kerkboek met zilveren [krap], een zilveren roomlepel op zes gulden en negentig cent 6,90

aanwezige contanten op Honderd gulden 100,=

Vorderingen

H. Dijksterhuis te Garrelsweer 5,77

D. Fochtman te Garrelsweer 5,70

Anje Grashuis te Garrelsweer 4,=